

ตอนที่ 1

**ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น และหลักเกณฑ์การเขียน
วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น**

บทที่ 1

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น

ผู้ที่เขียนวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านจิตวิทยาวัยรุ่น ต้องรู้ว่าวัยรุ่นมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และปัญญาอย่างไร มีความต้องการสิ่งใดบ้าง และสนใจอะไร โดยเฉพาะในเรื่องของการอ่านหนังสือ หากผู้เขียนวรรณกรรมทราบจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่นได้เข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว ก็จะตอบสนองความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นได้ถูกต้องและเหมาะสม

พัฒนาการของวัยรุ่น

การได้ทราบลักษณะความเจริญเติบโตของวัยรุ่น จะช่วยให้ผู้เขียนวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นเข้าใจวัยรุ่นได้ดียิ่งขึ้นและช่วยให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นได้ถูกต้องตรงแนวทาง พัฒนาการของวัยรุ่น มีดังนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย

1.1 การเจริญเติบโตทางโครงกระดูกและกล้ามเนื้อของวัยรุ่น สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ส่วนสูงและน้ำหนัก

- ก. ระหว่างวัยรุ่นหรือก่อนวัยรุ่นเด็กโตเร็วมาก
- ข. ส่วนสูงของเด็กชายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วระหว่างอายุ 12-14 ปี
- ค. ส่วนสูงของเด็กชายจะเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยจนอายุ 18 ปี
- ง. น้ำหนักของเด็กชายเพิ่มขึ้นเห็นชัดระหว่างอายุ 13-16 ปี
- จ. ส่วนสูงของเด็กหญิงจะสูงเห็นชัดเจนระหว่างอายุ 11-14 ปี
- ฉ. น้ำหนักของเด็กหญิงจะถึงขีดสูงสุดประมาณอายุ 12-14 ปี
- ช. เด็กชายและเด็กหญิงเติบโตรวดเร็วแสดงถึงการเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว
- ซ. ความเติบโตทางร่างกายของเด็กหญิงจะสูงสุดเต็มที่เมื่ออายุ 16 ปี

1.1.2 พลังกล้ามเนื้อ

- ก. พลังกล้ามเนื้อเห็นได้ชัดเจนในวัยรุ่น
- ข. กล้ามเนื้อของเด็กหญิงมีขนาดยาวและหนากว่าชายในวัยเด็ก แต่

ไม่แข็งแรงเท่าชาย

ค. กล้ามเนื้อของเด็กชายมีพลังมากเพราะการออกกำลังกายมากกว่า
สัดส่วนของเพศชาย เช่น ไหล่กว้าง แขนยาว มือใหญ่กว่าหญิง
ง. เด็กชายเก่งกว่าเด็กหญิงในการกีฬา เช่น กระโดดไกล พุ่งแหลน
ทุ่มน้ำหนัก ฯลฯ

จ. รูปร่างสมบูรณ์แข็งแรง ทำให้เด็กชายเด่นในสังคม

1.1.3 โครงกระดูก

ก. กระดูกของชายใหญ่กว่าหญิง

ข. อายุเท่ากันหญิงมีฟันมากกว่าชาย

ค. เด็กชายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จะอกผายไหล่ผึ่ง มือและเท้าใหญ่ แขน
และขายาว รูปร่างใหญ่โต

ง. เด็กหญิงย่างเข้าสู่วัยรุ่น จะตะโพกผาย หน้าอกขยายโต

1.1.4 ส่วนสัดของร่างกาย

ก. ระหว่างวัยเด็กศีรษะมีขนาดเล็ก และโตขึ้นเรื่อย ๆ จนโตเต็มที่เมื่อ
อายุ 15 ปี

ข. แขนขาของเด็กสั้นเมื่อเกิดใหม่ ๆ แต่ยาวอย่างรวดเร็วมากเมื่อเข้า
สู่วัยรุ่น

ค. ลำตัวแรกเกิดยาวมาก โตช้า ๆ ในวัยเด็กและวัยรุ่น และเข้า
สัดส่วนจริงเมื่อเป็นผู้ใหญ่

ง. ชายในวัยรุ่นจะมีรูปร่างผอมสูงเป็นส่วนใหญ่ สำหรับหญิงจะเป็น
ประเภทตัวมเตี้ยมเป็นส่วนมาก

จ. ใบหน้าโตช้ามาก ในวัยเด็กค่อย ๆ ขยายเปลี่ยนแปลง เช่น จมูก
ยาว ปากกว้าง หน้าผากสูง เมื่อย่างเข้าวัยรุ่น ส่วนบนของใบหน้าเจริญเร็วกว่าส่วนล่าง ขากรร
ไกรเจริญช้าที่สุด

1.2 การเจริญเติบโตของอวัยวะภายใน พอสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ระบบวงจรโลหิต

ก. ขนาดและความเครียดของเส้นโลหิตขยายใหญ่และแรงขึ้นมาก

ข. ความดันโลหิตจะสูงขึ้นระหว่างวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นตอนหลัง

ค. อายุประมาณ 17 ปี เด็กชายจะมีความดันโลหิต 115-120 ซม.
ส่วนเด็กหญิง 105-110 ซม.

ง. หลังจากวัยรุ่นแล้ว หญิงจะมีความดันโลหิตต่ำกว่าชาย

จ. การเดินของชีพจรจะลดลงเรื่อย ๆ ทั้งสองเพศ เมื่ออายุมากขึ้น โดยเฉลี่ยชีพจรหญิงจะสูงกว่าชาย

ฉ. ก่อนวัยรุ่นประมาณ 3 ปี หญิงมีความดันโลหิตสูงขึ้นเรื่อย ๆ และจะสูงขึ้นอีกเล็กน้อยหลังจากมีประจำเดือนครั้งแรกแล้ว 6 เดือน จากนั้นจะคงที่ระหว่าง 106-108 ซม.

1.2.2 ระบบการหายใจ

ก. วัยรุ่นจะมีปอดขยายใหญ่ขึ้นมาก

ข. การขยายของปอดจะปรากฏชัดระหว่างอายุ 10-14 ปี ทั้งสองเพศ

ค. ปอดของเด็กวัยรุ่น มีความแข็งแรงทนทานทำงานหนัก ๆ ได้ทุกอย่างแม้จะยังไม่เจริญเต็มที่

ง. วัยรุ่นเล่นมาเหนื่อย ๆ หากพัก 15-20 นาทีก็หายเหนื่อย ส่วนผู้ใหญ่ต้องพักอย่างน้อย 3 ชั่วโมง ทั้ง ๆ ที่ทำงานอย่างเดียวกัน

1.2.3 ระบบการช่วยย่อยอาหาร

ก. วัยรุ่นจะมีกระเพาะอาหารขยายโตมากขึ้น

ข. วัยรุ่นกินอาหารจุกกว่าธรรมดา

ค. วัยรุ่นอาจไม่สบายซึ่งมักเกิดจากกินอาหารมากเกินไป กินอาหารผิดเวลาเพราะไม่ค่อยได้อยู่ประจำที่บ้านเหมือนเด็ก ๆ

1.2.4 ระบบประสาท

ก. จำนวนเซลล์ประสาทมีครบตั้งแต่แรกเกิดและการทำงานของเซลล์ค่อย ๆ เจริญขึ้นตามลำดับ

ข. ระบบประสาทของวัยรุ่นพัฒนาช้ามาก

ค. การเติบโตของประสาทในวัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นการเจริญของสายใยประสาททำให้การนึกคิดหาเหตุผลของเด็กในวัยนี้ดีมาก

ง. วัยรุ่นชอบใช้สมองคิดและทำงานได้ดี

1.2.5 ระบบของต่อม ต่อมมี 2 ชนิดคือ ต่อมมีท่อและต่อมไร้ท่อ ต่อมไร้ท่อที่สำคัญได้แก่

ก. ต่อมไทมัส เจริญเร็วมากในวัยเด็กอายุ 13 ปี ต่อมนี้จะหนักกว่าเมื่อแรกเกิดประมาณ 250%

ข. ต่อมไทรอยด์ พาราไทรอยด์ พิวตารี เจริญเติบโตตามอายุ

ค. ต่อมไพเนียล เจริญเร็วมาก อายุ 10 ปี มีขนาด 90% ของผู้ใหญ่

ง. ต่อมอาตรินาล จะเจริญเร็วมากหลังอายุ 15-16 ปี

จ. ต่อมเพศ เจริญเต็มที่โดยสมบูรณ์ประมาณอายุ 25 ปี

1.3 วัยรุ่นกับสุขภาพอนามัย โดยปกติวัยรุ่นมีอนามัยดีมาก มีการเจ็บป่วยไม่เกิน 4% มีความต้านทานโรคสูงมาก อิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจในการเจริญเติบโตของร่างกายของวัยรุ่นมาก เช่น เรื่องอาหาร รูปร่างของบิดามารดา สติปัญญา ความตึงเครียดทางอารมณ์ อากาศผิดปรกติของต่อมไร้ท่อ สิ่งเหล่านี้ทำให้ร่างกายของเด็กวัยรุ่นผิดแผกแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

2. พัฒนาการทางอารมณ์

2.1 วัยรุ่นกับอารมณ์ อารมณ์คือความรู้สึกหรือความสะเทือนใจที่เกิดจากร่างกายถูกสิ่งอื่นมาเร้า โดยทั่วไปคนเรามีอารมณ์อยู่เสมอ แต่สำหรับวัยรุ่นนั้นจะเกิดอารมณ์ง่ายและรุนแรง จึงทำให้เกิดการชักจูงใจให้เกิดความรู้สึกอยากลองดีทั้งทางดีและทางชั่ว ความคิดชั่ววูบของอารมณ์อาจทำให้เด็กวัยรุ่นแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตหรือเสียนาคตได้ง่าย อารมณ์ของวัยรุ่นจะมีดังนี้

2.1.1 ประเภทก้าวร้าวรุกราน เช่น อารมณ์โกรธ อิจฉา ริษยา เกสียดชัง

2.1.2 ประเภทเก็บกดเอาไว้ เช่น ความกลัว วิดกกังวล เศร้าใจ หดหู่ กระจกกระท่อวนใจ ขยะแขยง เสียใจ

2.1.3 อารมณ์สนุก เช่น ความรัก ชอบ สุขสบาย พอกพอใจ ตื่นเต้น

2.2 ร่างกายเปลี่ยนแปลงขณะเกิดอารมณ์ เมื่อเกิดอารมณ์คนจะแสดงออกให้เห็นทางกาย เช่น

2.2.1 ความดันโลหิตสูง

2.2.2 หัวใจเต้นแรง

2.2.3 หายใจถี่และลึก

2.2.4 ต่อมเหงื่อทำงานเปลี่ยนไป

2.2.5 ขนลุกชัน

2.2.6 เกิดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ

2.2.7 ส่วนผสมของโลหิตเปลี่ยนแปลง

2.3 ความเข้มของอารมณ์ในเด็กวัยรุ่น ความเข้มของอารมณ์มีลักษณะดังนี้

2.3.1 อารมณ์วัยรุ่นมีสูง คือ อารมณ์ที่เกิดความรู้สึกอยากเข้าใจความเป็นจริงของสิ่งต่าง ๆ ไม่อยากให้ผู้อื่นว่ากล่าวติเตียน อายกระบายความตึงเครียด

2.3.2 อารมณ์ที่มีความเข้มปานกลาง คือ อารมณ์ก้าวร้าวรุกรานคนอื่น

อยากทราบความจริง ตั้งใจทำงานเพื่อสู่จุดหมาย ยอมให้ผู้อื่นแนะนำ

2.3.3 อารมณ์อยู่ในระดับต่ำ คือ อยากเล่นหัวสนุกสนานเหมือนเด็ก ๆ
ปรารถนาหลีกเลี่ยงอันตราย

2.4 อารมณ์แตกแยกในวัยรุ่น วัยรุ่นยอมประสพความคับข้องใจและข้อขัดแย้งใน
ใจหลายด้าน จึงทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความรู้สึกทางอารมณ์แตกต่างออกไป เช่น

2.4.1 การเป็นคนเจ้าความคิด

2.4.2 ความวิตกกังวลใจและกลัว

2.4.3 ความรู้สึกมีปมด้อย

2.4.4 การมีร่างกายผิปรกติไม่สบายเพราะมีอารมณ์เสีย

2.4.5 ความกระวนกระวายใจ

2.4.6 ความฉุนเฉียว โมโหง่าย รุนแรง ปึงปัง

2.4.7 การเก็บตัว หนีสังคม ซึมเศร้า

2.4.8 ความคิดเพื่อเจ้อ สร้างวิมานในอากาศ

2.4.9 การมีบุคลิกเสื่อม เช่น ไม่ยอมรับผิดชอบทั้ง ๆ ที่เตือนหรือลงโทษแล้ว

2.5 การรักษาอารมณ์ให้ดีอยู่เสมอในวัยรุ่น สิ่งต่อไปนี้เป็นแนวทางที่จะช่วยให้
วัยรุ่นเกิดอารมณ์ดี

2.5.1 จงพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เร้าอารมณ์ให้เกิดความเครียดใจกลัว

2.5.2 จงเรียนรู้ศึกษาอารมณ์ให้มาก เช่น การอ่านหนังสือ ดูละคร หรือ
สังเกตบุคคลจากชีวิตจริง

2.5.3 พยายามข่มใจ สงบระงับยับยั้งอารมณ์ให้เป็น ค่อยทำค่อยไปที่ละ
เล็กละน้อย

2.5.4 ทำงานเป็นกิจวัตรประจำวัน งานจะช่วยให้ผลิตเฟลินไม่คิดมาก

2.5.5 มีอารมณ์ขัน รื่นเริงเสมอ เห็นโลกนี้หน้าอยู่สนุกสนาน

2.5.6 หลีกเลี่ยงการเร้าให้เด็กเสียอารมณ์

2.5.7 อย่าทำให้เด็กเกิดความกลัว

3. พัฒนาการทางสังคม

3.1 ชีวิตสังคมของวัยรุ่น ย่อมเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า วัยรุ่นต้องการความเป็น
อิสระ การสังคมของวัยรุ่นจึงขยายวงกว้างออกไปในแนวของการเป็นผู้ใหญ่ การปฏิบัติตัวของ
วัยรุ่นในสังคมจึงเห็นได้ดังนี้

3.1.1 การคบมิตรทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ทั้งนี้เพื่อการเป็นผู้ใหญ่ มี
ครอบครัว มีงานอาชีพในอนาคต

3.1.2 การเที่ยวเตร่ เพื่อหาความรู้ ความบันเทิงใจ วัยรุ่นจึงชอบมากและไป
 เกี่ยวกันเป็นหมู่คณะสนุกสนานจริง ๆ

3.1.3 การแต่งกาย จะเป็นไปตามสมัยนิยมที่วัยรุ่นชอบกันขณะนั้น ดีหรือ
 ไม่ดี ไม่อยู่ในความสนใจ แต่ขอให้เหมือนเพื่อน ๆ

3.1.4 บุคคลในอุดมคติ เพื่อเป็นการสร้างแนวทางชีวิตในวันข้างหน้า
 วัยรุ่นจะนับถือ คนเก่ง คนดี คนสวย ซึ่งวัยรุ่นสนใจและเลียนแบบ

3.1.5 มารยาทศีลธรรม การสังคมต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติตัวซึ่งเป็นไป
 ตามมารยาทของสังคม เช่น การพูด การจัดงาน การแสดงความเคารพ และมารยาทในงาน
 สังคมต่าง ๆ

3.2 สังคมจากวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ วัยรุ่นจะพัฒนาไปสู่จุดหมาย ดังนี้

พัฒนาจาก	ไปสู่
1. ความสนใจมากมายไม่แน่นอน	1. สนใจน้อยลง แต่ลึกซึ้งขึ้น
2. ชุกชุน พุดมาก กล้าทำ	2. แสดงออกเหมาะสมตามเพศและวัย
3. คบเพื่อนที่อยู่ในฐานะเหมือน ๆ กับตน	3. คำนึงถึงมาตรฐานวัฒนธรรมของผู้ใหญ่
4. ยอมเป็นสมาชิกของหมู่คณะโดยทั่ว ๆ ไป	4. เลือกเป็นเฉพาะที่สนใจจริง ๆ
5. ฐานะของครอบครัวไม่เป็นสิ่งกีดขวาง ในการคบเพื่อน	5. คิดมากในเรื่องฐานะ ยศศักดิ์ และ ตำแหน่งของครอบครัว
6. กิจกรรมในสังคมไม่มีพิธีรีตอง	6. มีพิธีรีตองมากขึ้นในการจัดงานต่าง ๆ
7. การนัดพบและเกี่ยวกับเพื่อนต่างเพศ มีน้อย	7. นัดพบเที่ยวเตร่กับเพื่อนต่างเพศ มากขึ้น
8. มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศอย่างธรรมดา	8. มีความสัมพันธ์เพื่อการมีครอบครัว มากขึ้น
9. คบเพื่อนอย่างธรรมดา ๆ	9. คบเพื่อนอย่างมิตรแท้
10. มีเพื่อนมากมาย	10. เพื่อนน้อยลงแต่สนิทสนมมากขึ้น
11. ชอบอาสาทำงานเพื่อให้ตัวตน	11. ทำงานเฉพาะที่สนใจว่าเป็นงานอาชีพ
12. ไม่รู้จักตัวเอง	12. คิดถึงผู้อื่นในสังคมมากขึ้น รับผิดชอบ ชอบมากขึ้น
13. ต้องการอยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ดี และแน่นอน	13. เป็นตัวของตัวเองไม่ยอมอยู่ในอำนาจ ของผู้อื่นหรือผู้ใหญ่
14. ยอมรับนับถืออำนาจของผู้ใหญ่	14. มีฐานะเท่าเทียมกับผู้ใหญ่มากขึ้น

3.3 มิตรภาพในวัยรุ่น วัยรุ่นต้องการมีเพื่อนและต้องการการยอมรับนับถือในหมู่สมาชิก ดังนั้น บางคนจึงชอบแสดงออก ในการเป็นผู้นำและผู้กว้างขวางในสังคม สิ่งควรคำนึงถึงในเรื่องนี้ก็คือ

3.3.1 รากฐานที่สำคัญของมิตรภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ก. ความผูกซะตากัน
- ข. ความเข้าใจกัน
- ค. การไม่เห็นแก่ตัว
- ง. เป็นคนใจกว้าง
- จ. มีความสนใจและความสามารถคล้าย ๆ กัน
- ฉ. ช่วยเหลือ ค้ำเคย ติดต่อกันบ่อย ๆ

3.3.2 มิตรภาพต่างเพศ ต้องอาศัยการเรียนรู้และการปรับตัว มีความเสียสละ ไม่เอาัดเอาเปรียบและเห็นใจกัน

3.3.3 ความรักวัยรุ่น ความรักของวัยรุ่นไม่ค่อยจริงแท้ันัก เป็นการทดลองรักกันซึ่งไม่จริงจังแต่อย่างใด

3.3.4 ลักษณะของคนี่สังคมชอบ ควรมีลักษณะดังนี้

- ก. ร่าเริงสดใสเสมอ
- ข. เป็นคนเปิดเผย
- ค. ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาัดเอาเปรียบ
- ง. ประณีตเรียบร้อย
- จ. มีความรอบคอบ
- ฉ. มีความมานะอดทน

3.3.5 สิ่งแวดล้อมในสังคมกับวัยรุ่น ชีวิตของเด็กวัยรุ่นที่กำลังเจริญเติบโตในสังคมนั้น สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อความประพฤติของวัยรุ่นมาก ฉะนั้นตัวอย่างที่วัยรุ่นเห็น เช่น จากวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การกระทำของผู้ใหญ่และวัฒนธรรม จะต้องดีและถูกต้อง มิเช่นนั้น จะชักพาให้วัยรุ่นไปสู่ทางที่ผิดได้ หนังสือที่ดีจะช่วยให้สิ่งเหล่านี้ได้มากที่สุด

4. พัฒนาการทางสติปัญญา

4.1 สติปัญญาของวัยรุ่น สติปัญญาจัดเป็นความสามารถทางสมองของคน ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษโดยทางพันธุกรรม แต่สิ่งแวดล้อมก็มีส่วนช่วยเสริมสร้างด้วย สติปัญญาของคนมักไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก นั่นคือ เมื่อครั้งเป็นเด็กมีความฉลาด โตขึ้นก็ยังคงความฉลาดเช่นเดิม คนที่มีระดับสติปัญญาสูง จึงมักประกอบอาชีพที่ใช้สติปัญญา เช่น

แพทย์ วิศวกร ครู นักธุรกิจ นายธนาคาร เป็นต้น ส่วนคนที่มีสติปัญญาต่ำ จึงมักประกอบอาชีพที่ใช้แรงงาน เช่น กรรมกร และผู้รับจ้างต่าง ๆ

4.2 พัฒนาการทางสมองของวัยรุ่น พัฒนาการทางด้านสมองของวัยรุ่นนี้ เป็นเรื่องของแต่ละคน ซึ่งวัยรุ่นจะต้องปรับปรุง ดังนี้

4.2.1 ความจำ เด็กมีความจำดี แต่สำหรับวัยรุ่นความจำไม่ดีเท่าเด็ก จึงต้องอาศัยการทบทวน ท่องบ่น ให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ

4.2.2 การมีสมาธิ ถ้ารักษาอารมณ์มั่นคง สุขภาพสมบูรณ์ ไม่มีปัญหาหนักใจและตั้งใจจริง สมาธิจะดี

4.2.3 การคิดคำนึง วัยรุ่นมีความนึกคิดกว้างขวาง และคิดในเรื่องต่าง ๆ มากมายทั้งที่เป็นประโยชน์และไร้ประโยชน์

4.2.4 การหาเหตุผล การหาเหตุผลกำลังพัฒนาเพราะวัยรุ่นต้องการเชื่อในเรื่องที่เป็นจริง ต้องพิสูจน์ได้จึงชอบซักถามและขัดแย้ง

เด็กวัยรุ่นมีความสามารถที่เห็นได้ชัดคือ การใช้คำพูดคล่องแคล่ว ชัดเจนถูกต้อง มีความคิดหาเหตุผล การใช้คำศัพท์ การคำนวณ แนวคิดในด้านอวกาศและด้านจำนวน

5. พัฒนาการทางศีลธรรม จรรยา และทัศนคติ

5.1 ความจำเป็น เรื่องศีลธรรม จรรยา และความประพฤติที่ดีงาม มิได้เกิดขึ้นเองแต่ขึ้นกับการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการสืบทอดสั่งสมกันมา สิ่งนี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาจากผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงจะสืบทอดอย่างถูกต้องเหมาะสม

5.2 วัยรุ่นกับปัญหาสังคม กฎเกณฑ์ของสังคมย่อมแยกแยะไว้แล้วว่า สิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว ซึ่งส่วนรวมเป็นผู้กำหนด เพื่อให้ทุกคนประพฤติตามกฎเกณฑ์นั้น แม้ประพฤติดิฉริยะแบบแผนสังคมก็มักให้อภัย เพราะถือว่ายังไร้เดียงสา ส่วนเด็กวัยรุ่น ความรู้สึกและการแสดงออกย่อมแตกต่างจากเด็ก วัยรุ่นจึงอยากเป็นตัวของตัวเองไม่ค่อยเชื่อฟังผู้อื่น และชอบแสดงตัวตน จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดและเกิดปัญหาแก่สังคม หากเราเข้าใจวัยรุ่นแล้วก็คงจะช่วยวัยรุ่นเหล่านี้ได้

5.3 ความรู้สึกของวัยรุ่นทางศีลธรรมจรรยา เด็กวัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระ ชอบทำตามใจตน ไม่อยากให้ผู้อื่นมาแนะนำและอยากลองดี แต่โดยธรรมชาติเด็กวัยรุ่นก็ต้องการเป็นคนดีให้เพื่อนและสังคมยอมรับ อย่างไรก็ตามเด็กวัยรุ่นมักมีความขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ เช่น

5.3.1 ศาสนา คำสอนทางศาสนาจะสอนให้คนมุ่งทำความดี ซึ่งเป็นนามธรรมมองไม่เห็นชัดเจน เด็กวัยรุ่นจึงไม่ค่อยเชื่อมากนัก

5.3.2 ทัศนคติ ความชอบหรือความเกลียดเป็นสิ่งเฉพาะตัว เด็กวัยรุ่นจึงไม่ชอบตามผู้ใหญ่หรือคนอื่น ๆ

5.3.3 การมีอคติ เด็กวัยรุ่นต้องการความยุติธรรม ซึ่งในสังคมทำได้ยาก เด็กวัยรุ่นจึงพยายามแสวงหาอุดมการณ์ของตน ผู้ใหญ่ควรเป็นตัวเชื่อมในเรื่องนี้ได้ดีที่สุด โดยเฉพาะผู้เขียนวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น ควรเข้าใจเรื่องนี้ให้ชัดเจน

ความต้องการและความสนใจของวัยรุ่น

ความต้องการคือสิ่งที่สร้างขึ้นและใช้แทนแรงผลักดันอันก่อให้เกิดการรับรู้ปัญหาและความซาบซึ้งในพฤติกรรมที่สนองตอบความต้องการนี้ บางครั้งได้รับการกระตุ้นโดยตรงจากกระบวนการภายใน แต่บางครั้งก็เกิดจากแรงกดดันของสังคมแวดล้อม ความต้องการนั้นบางที่มีพลังมาก บางทีก็อ่อนกำลังลง

ความต้องการมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมาก การกระทำหรือพฤติกรรมของคนเราที่เห็นอยู่ทุกวันย่อมเป็นผลจากการผลักดันของความต้องการนี้เอง เช่น เมื่อร่างกายหิวก็ต้องการอาหาร เมื่อร่างกายกระหายก็ต้องการน้ำ เมื่อเกิดความหนาวเย็น คนก็ต้องการเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มหรืออยู่โดดเดี่ยวเดียวดาย คนก็ต้องการการอยู่เป็นหมู่พวก เป็นต้น

ความต้องการของวัยรุ่น อาจสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะที่ชัดเจนของความ ต้องการ วัยรุ่นจะมีความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพิ่มเติมจากวัยเด็ก ซึ่งเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์ เช่น

- 1.1 ความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศ
- 1.2 ความต้องการอิสระเสรี
- 1.3 ความต้องการมีตำแหน่งหน้าที่เด่น ๆ ในสังคม
- 1.4 ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือว่าตนเป็นผู้ใหญ่
- 1.5 ความต้องการหาเลี้ยงชีพเอง
- 1.6 ความต้องการดำเนินแนวชีวิตของตนโดยเฉพาะ

การบรรลุความต้องการเหล่านี้จะเป็นประโยชน์แก่สังคมมาก ส่วนความขัดแย้งต่อความต้องการนี้ จะทำให้วัยรุ่นเป็นปัญหาสังคม ผู้เขียนวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นจะช่วยสนองความต้องการของวัยรุ่นในกรณีเช่นนี้ได้

2. ความต้องการของวัยรุ่นโดยทั่วไป ความต้องการของวัยรุ่นโดยทั่วไปมีดังนี้
 - 2.1 ความชำนาญและความเข้าใจในการซื้อขายและดำรงชีวิตประจำวัน
 - 2.2 มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์
 - 2.3 เข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองดี
 - 2.4 เข้าใจในความสำคัญของชีวิตครอบครัว

- 2.5 เป็นผู้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนได้
- 2.6 เข้าใจในระเบียบวิธีการวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
- 2.7 มีโอกาสได้ชื่นชมความงามและซาบซึ้งในศิลปะ วรรณคดี ดนตรี และ
ธรรมชาติ
- 2.8 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และแบ่งเวลาเป็น
- 2.9 ต้องการการเคารพนับถือจากผู้อื่น มีศีลธรรมดีงาม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี
- 2.10 ต้องการความคิดและแสดงความคิดเห็นออกมาอย่างแจ่มแจ้ง พร้อมทั้ง
ศึกษาหาความรู้จากการอ่าน การฟังอย่างเข้าใจ

ความสนใจ คือความรู้สึกอย่างหนึ่งซึ่งถูกเร้าให้เกิดขึ้นในจิตโดยวัตถุภายนอกหรือ
ความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งและทำให้วัตถุหรือความคิดนั้น มีอำนาจในการดึงดูดจิตใจให้ไปจดจ่อ
กับสิ่งเหล่านั้นได้

ความสนใจของวัยรุ่นย่อมแตกต่างจากความสนใจของเด็ก ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องราวที่เด็กวัยรุ่นสนใจ วัยรุ่นจะสนใจเฉพาะเรื่อง ซึ่งมีดังนี้
 - 1.1 ความสนใจในการเลือกอาชีพ
 - 1.2 ความสนใจในการคบเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกัน
 - 1.3 ความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน
 - 1.4 ความสนใจในการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
 - 1.5 ความสนใจในการเล่นกีฬาและการทำงานมีมากขึ้น
 - 1.6 ความสนใจอยากทดลองค้นคว้าหาเหตุผลโดยตนเอง
 - 1.7 ความสนใจในการสร้างอนาคต มีครอบครัวและปกครองตนเอง
2. ความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องเกี่ยวกับความสนใจ จากการสำรวจสรุปได้ดังนี้
 - 2.1 ความสนใจในรายการวิทยุ ชาย จัดลำดับจากสูงไปหาต่ำในรายการที่ฟัง
ดังนี้ รายการกีฬา รายการชวนขัน รายการข่าว ดนตรี เรื่องวิทยาศาสตร์ เพลงคลาสสิก ละคร
รายการเพลงที่เคยฟังบ่อย ๆ หญิง จัดลำดับจากสูงไปหาต่ำดังนี้ เพลงจังหวะเร็ว ๆ เพลงที่เคย
ฟังบ่อย ๆ ละคร เพลงคลาสสิก เรื่องชวนขัน รายการข่าว ข่าวกีฬา เรื่องวิทยาศาสตร์
 - 2.2 ความสนใจในการชมภาพยนตร์และโทรทัศน์ วัยรุ่นชอบชมภาพยนตร์
และโทรทัศน์ทั้งชายและหญิง มีความสนใจชมภาพยนตร์และโทรทัศน์พอ ๆ กันทั้งสองเพศ ชอบ
เลียนแบบจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ ภาพยนตร์และโทรทัศน์จึงเป็นส่วนเสริมสร้างและ
บ่มทอนชีวิตของวัยรุ่นโดยตรงวิธีหนึ่ง
 - 2.3 ความสนใจในการเก็บสะสมรวบรวมสิ่งของ หญิงสนใจในการเก็บ

จดหมายมากกว่าชาย การเก็บสะสมजूखवत फ़ाखवत कार्तून गौनहिन लदलंगสำหรับชายวัยรุ่น ส่วนหญิงวัยรุ่นจะเก็บสะสม ตุ๊กตา กระดาศ และรูปชวนขันต่าง ๆ ลดลंगเช่นกัน

2.4 ความสนใจในการเล่นเกมส์ต่าง ๆ ชายวัยรุ่นชอบเล่นออกกําลังกาย การเล่นเป็นหมู่เป็นทีม การเล่นเกมกติกา และการเล่นเกมที่สร้างควมสนทนกับหญิง ส่วนหญิงวัยรุ่นชอบเล่นกีฬา เต็นร่า การจัดงานกินเลี้ยง อ่านหนังสือ เย็บปักถักร้อย เดินดูของในตลาด ฯลฯ

2.5 ความสนใจในการเขียนและการอ่าน ในการเขียน ชายวัยรุ่นสนใจเกี่ยวกับเรื่องกีฬา การท่องเที่ยว เครื่องจักรกล ข่าวสารรายวัน การประกอบอาชีพ โรงเรียน ศาสนา ตามลำดับ ส่วนหญิงวัยรุ่นสนใจการเขียนเรื่องท่องเที่ยว ประสบการณ์ส่วนตัว กีฬา โรงเรียน ดนตรี สัตว์ เหตุการณ์ประจำวัน เครื่องจักรกลตามลำดับ ด้านการอ่าน ชายวัยรุ่นสนใจอ่านเรื่อง การผจญภัย กีฬา ท่องเที่ยว ต่อสู้ หญิงวัยรุ่นสนใจอ่านเรื่องนิยายรักโศกสะเทือนใจ

2.6 ความสนใจกับความถนัดตามธรรมชาติ ความถนัดของเด็กวัยรุ่นแสดงออกให้สังเกตเห็นได้ในทางด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัดทางการเรียนหนังสือ ความถนัดทางศิลปะดนตรี ความถนัดทางเครื่องยนต์กลไก และความถนัดทางงานธุรกิจ ชายวัยรุ่นถนัดทางการใช้เครื่องมือ การออกกําลังกาย และทำงานมีเหตุมีผล ส่วนหญิงวัยรุ่น ถนัดทางด้านงานประดิษฐ์ ความนึกคิด ภาษาและวรรณคดี

2.7 อาชีพกับความสนใจ จากการสอบถามนักเรียนวัยรุ่น ในการเลือกอาชีพ มีผลปรากฏดังนี้ ชายวัยรุ่นเลือกอาชีพเรียงจากสูงไปหาลด คือ แพทย์ วิศวกร ทหารบก นักกฎหมาย ตำรวจ ทหารอากาศ การทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ นักปกครอง ทหารเรือ สถาปนิก นักบัญชี การค้าขาย นักหนังสือพิมพ์ งานเอกชน ครู ส่วนหญิงวัยรุ่นเลือกอาชีพเรียงจากสูงไปหาลด คือ แพทย์และเภสัชกร ครู พยาบาล นักบัญชี รับราชการ ทหารเรือ นักสังคมสงเคราะห์ บรรณารักษ์ นักกฎหมาย การทำไร่ ร้านตัดผมตัดเลื้อ ทหารบก นักปกครอง วิศวกร นักข่าวหนังสือพิมพ์ การค้าขาย

ความสนใจการอ่านของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสรภาพและเป็นวัยที่แสวงหาสิ่งอันเป็นอุดมคติในชีวิต รวมทั้งเป็นวัยที่ต้องการค้นหาความจริงทั้งหลายด้วยตนเอง ด้วยความต้องการของวัยรุ่นดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นจึงต้องเป็นการตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ซึ่งอาจจำแนกความสนใจการอ่านของวัยรุ่นได้ ดังนี้

เด็กวัยรุ่นอายุ 12 ปี

เด็กชายชอบเรื่องที่มีการจบอย่างขมวดปมไว้ให้คิด ชอบอ่านหนังสือเกือบทุกชนิด เรื่องผจญภัย ประวัติศาสตร์ ชิวประวัติ กีฬา ฯลฯ

เด็กหญิงส่วนใหญ่ยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน โรงเรียน ชอบเรื่องรัก ๆ ใด ๆ มากขึ้น เรื่องผจญภัยยังคงชอบอยู่ และเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ บางทีชอบเรื่องเกี่ยวกับอาชีพด้วย ในวัยนี้เด็กหญิงจะอ่านเรื่องทุกชนิดเหมือนกัน

เด็กวัยรุ่นอายุ 13 ปี

เด็กชายยังคงชอบเรื่องเครื่องยนตร์กลไก แต่ต้องยุ่งยากซับซ้อนขึ้น ชอบเรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก การเพาะปลูก ความงามของร่างกาย เป็นต้น

เด็กหญิงยังคงอ่านนวนิยายของผู้ใหญ่ ไม่ชอบหนังสือวิชาการเกินไป เริ่มชอบหนังสือที่เป็นบทร้อยกรอง บทละคร ส่วนเรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงยังคงชอบอยู่

เด็กวัยรุ่นอายุ 14 ปี

ระยะนี้เด็กเข้าสู่วัยรุ่นเต็มที ความสนใจจึงมุ่งไปในแนวใดแนวหนึ่งโดยเฉพาะ ช่วงนี้เด็กอาจจะอ่านหนังสือน้อยลง แต่จะชอบอ่านนิตยสารมากขึ้น

เด็กชายชอบอ่านหนังสือประเภทชิวประวัติ ประวัติศาสตร์ การเดินทางท่องเที่ยว เครื่องยนตร์กลไกต่าง ๆ ชอบหนังสือที่มีแผนผังแบบแปลน บางคนอาจเริ่มอ่านหนังสือรัก ๆ ใด ๆ บ้างแต่เรื่องนั้น ๆ ต้องรวดเร็วทันใจ

เด็กหญิงคงชอบหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มากขึ้น ชอบเรื่องรักใคร่ที่สะท้อนอารมณ์และจิตใจเรื่องที่แต่งเกินความจริงได้ง่าย

ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงบางคนอาจสนใจหนังสือเกี่ยวกับอาชีพมากขึ้น และยังสนใจบทละครและคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองอีกด้วย

เด็กวัยรุ่นอายุ 15 ปี

ระยะนี้การกระหายอ่านหนังสือผ่านไปบ้างแล้ว แต่ละคนเริ่มอ่านหนังสือตามความต้องการของโรงเรียนและสังคมของตน แต่ยังคงชอบอ่านหนังสืออยู่แต่ไม่กระหายเหมือนแต่ก่อน

เด็กชายมักชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ งานอดิเรกและการทดลอง ส่วนเด็กหญิงยังคงชอบอ่านนวนิยาย

เด็กวัยรุ่นอายุ 16-17 ปี

ความสนใจการอ่านค่อยพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จะมีความสนใจ ความต้องการและมีรสนิยมของตนเอง เริ่มสนใจชีวิตอย่างผู้ใหญ่ สนใจกับเรื่องของโลกของสังคมและปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ

ความสนใจการอ่านของวัยรุ่นนี้จะคาบเกี่ยวต่อเนื่องกันไป มีได้แบ่งแยกตามอายุโดยเด็ดขาด แต่มีข้อสังเกตกว้าง ๆ สำหรับความสนใจการอ่านของวัยรุ่น ดังนี้

1. เด็กชายและเด็กหญิงมีความสนใจการอ่านที่แตกต่างกัน น้อยครั้งที่เด็กชายจะชอบอ่านหนังสืออย่างเดียวกับเด็กหญิง

2. ในขณะที่วัยรุ่นชายพอใจหนังสือที่ดำเนินเรื่องเร็ว เอาจริงเอาจัง และไม่ค่อยสะเทือนใจ เด็กหญิงกลับชอบเรื่องความรัก

3. วัยรุ่นหญิงบางคนชอบอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กชาย แต่วัยรุ่นชายน้อยคนนักที่จะชอบอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กหญิง

4. เด็กหญิงในวัยรุ่นตอนกลาง (13-14 ปี) ส่วนมากจะอ่านหนังสือนวนิยาย แต่วัยรุ่นชายในวัยเดียวกันจะชอบอ่านเรื่องสารคดี

5. มีหนังสือน้อยเล่มที่วัยรุ่นหญิงกับวัยรุ่นชายจะชอบจริงจัง

6. เมื่อวัยรุ่นทั้งสองเพศใกล้วัยผู้ใหญ่ขึ้น ความสนใจการอ่านที่แตกต่างกันมากนั้นจะค่อย ๆ ลดลง

7. วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มักใจอ่อน ไม่ชอบอ่านเรื่องทารุณโหดร้าย แต่วัยรุ่นชายไม่ชอบเรื่องที่เป็น "ผู้หญิง ๆ" ผู้หญิงจะนิยมอ่านนวนิยายเรื่อยไป ส่วนผู้ชายยังคงชอบชีวประวัติและสารคดี แต่ความแตกต่างนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเคยชินและรสนิยมของแต่ละบุคคลด้วย

8. ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเพศเดียวกันสนใจอ่านแตกต่างกัน คืออายุ

9. ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การอ่านแตกต่างกัน คือสติปัญญา ซึ่งเห็นได้ชัดในระยะวัยรุ่นที่เลือกหนังสืออ่าน

10. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากบ้าน โรงเรียน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การอ่านแตกต่างกัน ในกรณีนี้เรื่องเพศไม่ใช่ประเด็นที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน

11. รูปเล่มของหนังสือมีส่วนส่งเสริมหรือทำลายความสนใจการอ่านของวัยรุ่นได้เช่นเดียวกัน วัยรุ่นไม่ชอบหนังสือที่หนาและใหญ่เกินไป วัยรุ่นชอบหนังสือเล่มที่ไม่หนา ตัวหนังสือโปร่งตา มีบทสนทามากกว่าคำบรรยายหรือพรรณนา เนื้อเรื่องดำเนินไปโดยรวดเร็ว รูปภาพไม่จำเป็นมากนัก และลักษณะรูปเล่มไม่ควรมองดูเป็นหนังสือเด็กซึ่งวัยรุ่นรังเกียจมาก

ประเภทของหนังสือที่วัยรุ่นชอบอ่าน พอสรุปได้ดังนี้คือ

1. เรื่องผจญภัย เด็กทุกวัยชอบ เรื่องทำนองนี้อาจเป็นเรื่องนิทานเกี่ยวกับท้องทะเล การท่องเที่ยวและการสำรวจ นิยายต่างแดน นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2. เรื่องเกี่ยวกับการกีฬา หนังสือที่เกี่ยวกับการกีฬา ไม่ว่าจะเขียนในแนวชีวประวัติ สารคดี หรือนวนิยาย เด็กผู้ชายชอบมาก วัยรุ่นตอนต้นจะอ่านอย่างสนุกสนาน แต่วัยรุ่นเต็มวัยจะพอใจอ่านในแง่สารคดี เพราะได้รับความรู้และข้อเท็จจริง

3. เรื่องเกี่ยวกับการอาชีพ เด็กหญิงสนใจหนังสือประเภทนี้ ความสำเร็จของนางเอกในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ มีอิทธิพลโน้มน้าวใจเด็กหญิงให้นิยมชมชอบและอยากประกอบอาชีพ เช่นนั้นบ้าง

4. เรื่องเกี่ยวกับความรัก เป็นหนังสือที่เด็กหญิงนิยมมากที่สุด การนัดพบ ความหวานชื่นของความรัก ความสมหวังในความรักเป็นหนังสือที่สปรารถนารมณ์ของเด็กหญิงวัยรุ่นทั้งหลาย

5. เรื่องลึกลับสืบสวน เรื่องประเภทนี้ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงพอใจอ่านมาก หนังสือที่มีการสืบสวนที่น่าตื่นเต้นเร้าใจผู้อ่านให้ระทึกใจ เรื่องลึกลับทำให้ซนลูกเช่นนี้สามารถตีความสนใจของวัยรุ่นได้

6. เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ วัยรุ่นตอนต้นชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์มากกว่าวัยรุ่นเต็มวัย เรื่องเกี่ยวกับม้า หมา เป็นเรื่องที่ชอบมาก สำหรับเด็กหญิงอาจชอบเรื่องเกี่ยวกับแมว ส่วนคนที่รักสัตว์ย่อมอ่านเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ได้ทุกชนิด

7. นวนิยายวิทยาศาสตร์ เป็นหนังสือที่นิยมอ่านกันอย่างแพร่หลายในหมู่วัยรุ่น นวนิยายที่กล่าวถึงเรื่องของคนโลกอื่น โลกในอนาคต อวกาศ ฯลฯ วัยรุ่นจะอ่านด้วยความสนใจเป็นพิเศษ

8. เรื่องที่สนใจเฉพาะบุคคล วัยรุ่นบางคนสนใจอ่านหนังสือที่กล่าวถึงเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษ เช่น ดนตรี ศิลปะ จรวด สัตว์เลี้ยง ฯลฯ

คำถามท้ายบท

1. ลักษณะสำคัญของวัยรุ่นเป็นอย่างไร
2. พัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์ของวัยรุ่นเป็นอย่างไร
3. พัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่นแตกต่างจากวัยเด็กอย่างไร
4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่นเป็นอย่างไร
5. พัฒนาการทางศีลธรรม จรรยา และทัศนคติ เป็นปัญหาเกี่ยวกับสังคมอย่างไร
6. จงชี้แจงและยกตัวอย่างความต้องการของวัยรุ่น
7. วัยรุ่นสนใจอะไร มีความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความสนใจหรือไม่
8. หนังสือประเภทใดที่วัยรุ่นชอบ จงอธิบายและยกตัวอย่าง